

DE ECCLESIA.

CAPVT X.

N hoc decimo capite dicit falso Confessione obijci crimen, quod tantum bonos & oves Christi dicat pertinere ad Ecclesiam. *Cum enim dicit, illos tantum esse oves Christi, qui vocem eius audiunt, vult intelligere, inquit Illyricus, alios quidem verè ac sincère audire, intelligere, & sequi: alios autem hypocriticè. sicut varij sunt agri, bonum verbi Dei semen excipientes, nec omnes perinde fructificantes.* Sed considera quæso lector verba Confessionis: De Ecclesia, inquit, tum olim, tum etiam nunc fuit ac est ingens certamè, quænam ea sit, dum omnes sectæ volunt videri populus Dei. Eam verò litem diremit filius Dei, docens eas tantum esse veras oves Christi, qui audiunt vocem eius, & ipsum à patre missum accipiunt, &c. An non hac descriptione manifestè insinuat, ecclesiam veram, quæ est populus Dei, esse oves tantum Christi, quæ audiunt & sequuntur vocem Christi? Reprehensio igitur, qua descriptionem illam reprehenderã, tanquam complectentem solos bonos, vera est, & non calumniatoria. Quod verò dicit Illyricus, alios quidem verè ac sincère audire verbû Dei & sequi, alios autem hypocriticè: verum quidem est in Ecclesia vera malos permisceri bonis, etiam in sacramentorum administratione, & ecclesiæ regimine ac gubernatione: sed

li non

non explicat Confessio: an mali permisti bonis in eodem cœtu pertineant, tanquã mēbra quædam aut partes, ad ecclesiæ corpus : sicut dicit scriptura: vos autē estis corpus Christi, & mēbra de membro (quod certissimum est pertinere ad omnem ecclesiã Corinthiã, & non ad bonos tantũ, & eos qui in ea erant veræ oves Christi, sed etiã ad malos in ea fideles.) tantũ dicit, malos esse permistos bonis: quod fieri posset, etiãsi ad cõpagem corporis mystici non pertinerent. Sub ea verò forma sermonis: Mali permisti sunt bonis in ecclesiã: tegunt suum errorẽ, quo affirmant, divinas promissiones ecclesiæ factas non pertinere ad ordinarios sacerdotes & põtices, Apostolorũ successores, si mali sunt: sed tantum ad eos sacerdotes & successores, qui tanquam Christi veræ oves, & veri filij Dei, Apostolorum vitam, exempla & vestigia sequuntur. nõ quod promissiones de æterna salute ad alios, quã ad pios, Dei quẽ filios pertineant: sed quia sunt & aliæ promissiones, quæ ad directionẽ & gubernationem ecclesiæ pertinent, item ad confirmationem populi fidelis in fidei sinceritate, & ad sanæ doctrinæ conservationẽ perpetuam vsque ad consummationem sæculi, sicut etiã ad sacramentorum ritẽ administratorum perpetuam efficaciam. Sicut enim propter Christi institutionem firma sunt perpetuò & semper eius sacramenta, etiã à malis administrata: ita propter Christi promissiones, firma est & certa penes Petri cathedram & cœtum sacerdotum ecclesiæ

clesie in sana & syncera doctrina gubernatio & directio. Quæ omnia Catholici significamus, quando dicimus, etiam malos, qui vestigia sanctorum Apostolorum non sequuntur, pertinere ad compagem ecclesie, & esse ecclesie veluti membra & partes, quamdiu ecclesie in vinculo pacis & vnitatis adhærent. quæ isti per formam sermonis, malos permittos esse in ecclesia cum bonis, exclusa intelligunt. Sed in Confutatione satis de hoc diximus.

Quod scripseram, certam & indubitam notam veræ Christi ecclesie non rectè assignari verbum Dei, siue verum usum verbi & sacramentorum, propterea quod de vero usu verbi diuini, hoc est, de vera intelligentia seu interpretatione verbi diuini, & de recto usu sacramentorum, inter partes contendentes quæstio est & controuersia. quarum vnaquæq; sibi titulum veræ Christi ecclesie vendicat & usurpat.

Hanc sententiam acriter insectatur Illyricus, tanquæ expresso verbo ac definitioni Christi contrariam. qua ipsemet ita clarissimè suam ecclesiam describat, inquit: *Oues meæ vocem meam audiunt.*

Inanem vero esse rationem, quæ contra verbum Dei opponitur. Quia inter partes controuertitur, quarum vtraque vult esse ecclesia: quænam sit vera verbi intelligentia, aut recta sacramentorum administratio. Quia vt maximè controuertatur, non propterea desinet sententia Christi vera esse, quod illi sint ipsius oves, qui ipsum audiunt, non qui mandata & doctrinas hominis, & multo minus qui verbum & doctrinam eius & auditores ipsius persequuntur.

I i ij Respon-

De nota certa veræ Christi ecclesie.

Cauillatio illyrici.

Ioan. 10.

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

Respondeo, verissimam esse & indubitam Christi sententiam: Eos demum esse veras Christi pastoris oves, quæ eius verbum non corporeis tantum auribus audiunt, sed etiam sincera devotione ac charitate amplectuntur, ac vita quoque exprimunt. Verum si de vero verbi eius sensu inter partes certamen exoritur, obsecro te Illyrice, qua ratione litem contententium dirimere poteris? & qua nota, certa & indubitata ac manifesta discernere falsum sensum à vero, & verum sensum contententibus demonstrare? Certè Dei verbum frustra ad dirimendam litem propolueris, cum vtraque pars illud se amplecti integrè cum omnibus circumstantijs sententiarum profiteatur. Quærenda igitur alia erit certa ac manifesta nota, quæ litem dirimat inter contententes, videlicet quæ manifestissimum sit non sibi vtramque partem usurpare.

Interroganti igitur quænam sit vera Christi ecclesia: rectè responderetur, eam esse veram Christi ecclesiam, quæ verbum eius audit, tenet, & sequitur. Sed interroganti quisnam sit ille hominum cœtus, in quo proponitur, auditur, & docetur verum Dei verbum, non rectè responderis: Notam & signum indubitatum illius cœtus, esse verbum Dei. atque hoc est, de quo disceptatio est. Cum vtraque pars profiteatur veram Christi ecclesiam esse eam demum, quæ veram Christi doctrinam & verbum audit & sequitur, de eo contentio ac certamen est inter partes contententes, quæ sit illa ecclesia, hoc est, quæ

quæ sit illa fidelium hominum congregatio & cœtus, quæ verbum Dei verum habet, audit, & sequitur. Et quæritur certa, manifesta, & indubitata nota, qua cœtus tenens verbum Dei syncerum, discerni possit à cœtu qui falsum verbum, & non Dei verissimum verbum sequitur: seu qua vera ecclesia Christi, tenens verum & syncerum verbum Dei, dignoscatur ab ea ecclesia, quæ se iactat quidem tenere, docere, & sequi verum Dei verbū: sed non Dei verbum, sed satanæ seductoris falsum verbum amplectitur, & mordicus defendit. Hic certè ad dirimendam litem inter contendentes non rectè responderis: Verum Dei verbū esse indubitatum notam veræ ecclesiæ, quia de illa ipsa nota inter partes lis est: sed certam aliam & manifestam notam adferre debes, quæ manifestè, certò, indubitanter & clarè discernat veram ecclesiam habentem verum Dei verbum, à falsa, quæ falsum verbum & mendax sequitur, tradit ac tenet. Itaq; Christus, quæ sit vera ecclesia, & quæ veræ eius oves sint, descripsit quidem, quando dixit: Oves meæ sunt, quæ vocem meam audiunt: sed notam manifestam & certam in ea descriptione non voluit tradere, qua inter partes contrarias, quarum vtraque contendit se esse oves illas audientes vocem & verbum Christi, lis dirimi manifestè possit, & discerni, quæ sint oves secundum veritatem Dei vocem audientes: quæ verò non pastoris Christi, sed alieni & deceptoris vocem sequentes.

Alia igitur quærenda est nota, certa, manifesta, ac propria ecclesiæ, Christi pastoris vocem audientis. Eam autem notam, tanquam maximè illustrem inter reliquas, definierunt nō Tiletanus (vt cauillatur Illyricus) sed vetustissimi patres, & scriptores ecclesiastici legitimam sacerdotum & episcoporum, & præsertim in fide Romana, seu cathedra Petri successionem, ad sua vsq; tempora perpetuè cōtinuatam & deductam, Ireneus, Tertullianus, Origenes, Cyprianus, Hieronymus, Augustinus, Optatus. Ac quædam quidem horum patrum testimonia in Confirmatione adscripseram. de quibus silet Illyricus, nisi quod Augustini, & etiam Hieronymi testimonia quædā detorquere cōtra nos, imo contra ipsorum verissimam & manifestissimam sententiam nihil eum pudeat. Atq; huic sacerdotum & episcoporum seu pontificum legitimæ ac ordinariæ successionis perpetuam ac sempiternam vsq; ad seculi consummationem, spiritus sancti præsentiam & assistentiam promissam esse, ex sacris literis patres isti constanter tradiderunt.

Ireneus
lib. 3. ca. 2.

Ireneus: Traditionem, ait, Apostolorum in toto mundo manifestam in ecclesia adest perspicere omnibus qui vera velint audire: & habemus annumerare eos, qui ab apostolis instituti episcopi in ecclesiis, & successores eorū vsq; ad nos. & post pauca: Maximæ & antiquissime, & omnibus cognitæ à duobus gloriosissimis apostolis Petro & Paulo, Romæ fundatæ & cōstitutæ

statutæ ecclesiæ, eam quam habet ab Apostolis traditione, per successiones episcoporum peruenientem vsq; ad nos, indicantes confundimus omnes, & c. & post pauca: Ad hanc ecclesiã propter potentiorẽ principalitatẽ necesse est omnẽ conuenire ecclesiã, in qua semper conseruata est ea, quæ est ab apostolis, traditio. Et deinde post enumeratos Romanę ecclesię episcopos vsq; ad suam atarẽ, subdit: Hac ordinatione & successione, ea quę est ab apostolis in ecclesia traditio, peruenit vsq; ad nos. Et est plenissima hæc ostensio, vnã & eandem viuificatricẽ fidem esse, quæ in ecclesia ab apostolis vsq; nunc conseruata & tradita in veritate. rursus alibi: Agnitio vera, hoc est, fides vera, est apostolorum doctrina in vniuerso mundo secũdum successiones episcoporum, quibus illi eam quę in vnoquoq; loco est, ecclesiæ tradiderunt, quæ peruenit vsq; ad nos custodita. & rursus alibi iis tantũ episcopis obedire iubet, qui successione habent ab apostolis, qui cum successione episcopatus, charisma veritatis verũ acceperunt: reliquos verò, qui absunt à principali successione, quocũq; loco collegantur, suspectos debere haberi.

Tertullianus quoq;: Ostendant mihi hæretici, ex qua autoritate prodierint: edant origines ecclesiarum suarum: euoluant ordinem episcoporum suorũ, ita per successiones ab initio decurrentem, & c.

Cyprianus: Ecclesia, inquit, vna est, quę vna, intus & foris esse non potest. Apud Cornelium

Ii iij verò

Plenissima ostensio seu nota vera ecclesiæ & vera fidei.
 Irene⁹ lib. 4. cap. 63.
 Idem lib. 4. cap. 43
Obserua quæso verba lestor Christiane.

De præf. aduersus hæreticos

Li. i. epif. & aliis innumeris locis.

verò est, qui episcopo Fabiano legitima ordinatione successit.

Hieronymus ad Damasum.

Hieronymus ad Damasum: Cum successore piscatoris, & discipulo crucis loquor. Ego nulum primum nisi Christum sequens, beatitudini tuæ, id est, cathedræ Petri cōmunionē cōsocior. Super illam petram ædificatam ecclesiam scio. quicumq; extra hanc domum agnū ederit, profanus est. Quicumq; tecū non colligit, spargit, & Antichristi est. De alia eius sententia in lib. cont. Luciferian. quæ idē planē testatur, mox dicitur.

Aug. cōt. epist. Manichæi. cap. 4.

Augustinus in locis penē innumeris: Multa sunt, quæ me in ecclesiæ gremio iustissimè tenēt. atq; quibusdam enumeratis: Tenet me, inquit, ab ipsa sede Apostoli Petri, cui pascendas oves suas dominus post resurrectionem suam commendavit, vsq; ad præsentem episcopatum sacerdotū successio. vbi per sacerdotes, intelligit præfides Romanæ ecclesiæ. rursus alibi: Numerate, inquit, sacerdotes vel ab ipsa Petri sede, & in ordine illo patrū quis cui successerit, videte. Ipsa est petra, quam non vincunt superbæ inferiorum portæ. sic alibi: Romanis episcopis inuicem sibi succedentibus enumeratis, in hoc ordine, inquit, successione nullus Donatista episcopus inuenitur. Eum vide obsecro Christiane lector in libro de utilitate credendi capite 17. & 46. rursus in quæstionibus veteris & noui testamenti, quæstione 110. differentem de cathedra pestilentia hæreticorum.

August. in Psal. cōtra Donati partem. Attende lector Christiane.

August. epist. 165.

Optatus

Postremò: Optatus contra Parmenianum lib.

lib. 2. Scire eum dicit Petro, primo cathedram episcopalem esse collatam, in qua federit omnium Apostolorum caput, Petrus: in quo vno, cathedræ vnitas ab omnibus seruetur, vt iam schismaticus esset, qui contra singularem cathedram, alteram collocaret. Deinde enumeratis eius cathedræ præsidibus successoribus, vsque ad Siricium, qui tum in cathedra sedebat: Vestræ, inquit, cathedræ vos originem reddite, qui vobis vultis sanctam ecclesiam vindicare.

Hæc Christiane frater aliquanto prolixius recitavi ex vetustissimorum & sanctissimorum patrum, atque adeo religionis Christianæ illustrum columinum sententijs, vt perspicias quâti habita sit semper ab eis legitima, & ordinaria sacerdotum & episcoporum, idque præsertim in cathedra Petri, siue sede Romana, successio: vtpote quod per eam tanquam certissimam notam discreuerint semper Christianam ecclesiam ab Antichristiana: quodque per eam, tanquam potentissimam machinam subuerterint semper falsas hæreticorum & schismaticorum ecclesias, quod denique per eam charisma veritatis fideliter in ecclesia custoditum semper & conseruatum sit: tum etiam vt intelligas, summo studio detestandam & execrandam esse blasphemiam, qua & hoc loco, & plerique alijs, in cathedræ Apostolicæ præsidem, tanquam hominem peccati, & filium illum perditionis olim à Paulo prædictum, furibundus Illyricus grassatur, Romanam cathedram, tanquam pestilentię

cōtra Pat
menianū,
lib. 2.

*Attende
lector.*

2. Thef. 2.

cathedram, summo studio fugiendam esse, ubique inculcans: cum contra, sanctissimi illi patres cum qui communionem cathedræ Petri abijcit, profanum esse, & ad Antichristum pertinere, & tanquam extra arcam constitutum saluari non posse, & cum cathedra pestilentiæ communionem habere, libera voce testentur. Rursus ecclesiam Romanam, Petri cathedræ adhærentem, solam esse, ad quam nunquam accessum habuerit perfidia, in qua semper Apostolicæ cathedræ vigerit principatus. Romanam item fidem esse Catholicam fidem, & fidem Apostolico ore landatam.

Cypr. lib. 1
epist. 3. **C**
August.
epist. 142.
Hier. in
epistola 1.
ad Dama-
sum.

Idē lib. 2.
cōtr. Ruf-
finum.
Ambr. in
orat. fune-
bri de obi-
tu fratris.
Aug. de
utilitate
credendi.
cap. 17. &
46.
Cauilla-
tio.

Hæc igitur cum ita sint, quid dubitamus, ut verbis utatur Augustini, nos eius ecclesiæ condere gremio, quæ ab Apostolica sede per successionem episcoporum, frustra hæreticis circulantibus, culmē authoritatis semper obtinuit?

At contra hæc objicit Illyricus: *Successionem ordinariam & legitimam sacerdotum & episcoporum, idque in Romana sede & cathedra non esse fidelem custodem & conservatricem Apostolicæ doctrinæ & traditionis, quandoquidem vix & palpabilis experientia contrarium testetur. Quantum enim ex actis & historijs Romanorum pontificum cognosci potest, vix iam in mille proximis annis fuisse aliquem Romanum episcopum, Apostolicam doctrinam præsertim in Christi officio intelligentem. Tam multi, inquit, Romani pontifices iam olim tum schismatici, tum heretici fuerunt (quod ipsorum proprij historici testantur) an illis adhærentes fuerunt vera Christi ecclesia?*

Hæc

Hæc homo iste infano quodâ odio erga præ-
 fidē cathedrę Petri percitus, sine vlla probatione
 euomit apud imperitos lectores. Sed nos illi
 respondemus cū sanctissimo illo pontifice, Leo-
 ne primo, quod efficax Christi oratio hoc obti-
 nuit, quod fides cathedrę Petri non defectura
 sit vsque in seculum. Qui enim ad annos qua-
 dringentos, & amplius, testibus Irenæo, Ter-
 tulliano, Cypriano, Hieronymo, & Augustino,
 eam seruauit illibatâ, & à praua religionis do-
 ctrina immunem, non ipsorum sacerdotum ac
 pontificum merito, sed spiritus sancti peculiari
 præsentia & ducatu idem se facturum spon-
 dit vsque in consummationem sæculorum.
 Recensentur quidem à nonnullis historicis in
 cathedra Petri sedisse aliqui, qui in eius fidem
 non successerint, nec ab hæresi dicantur fuisse
 alieni: verum falsò hanc eis notam iniustam es-
 se, doctissimi quidam Catholici perspicuè & so-
 lidè demonstrant. quod & nos firmis probatio-
 nibus tum ostendemus, quando ille iniuste suę
 accusationis probationes attulerit. Nec verò
 de eo contendimus, an cathedrę Petri præses
 possit hæretico aliquo errore aliquando cor-
 rumpi & contaminari: sed hoc dicimus, quod
 etiam si verum esset, aliquando Romanū pon-
 tificem à recta fidei regula deuiasse, non tamen
 id protinus Petri cathedrę impingendum esse.
 de qua Christus dixit: Portæ inferi non præ-
 ualebunt aduersus eam. Ad Petri enim cathe-
 dram non pertinet continuò, quicquid sentit,
 aut

Dilatio.

aut docet, aut scribit etiam tanquam priuatus quispiam, cathedræ præsidens: sed id demum, quod tanquam pastor vniuersalis Ecclesiæ tenendum toti ecclesiæ præscribit legitime: vnde & illi ipsi historici, qui temerè pontifices eius cathedræ aliquos erroris notauerunt, ostendunt errores eorum statim in ipsa continua successione, per successores correctos & emendatos esse. Quare vt etiam concederetur aliquos pontifices Romanos priuato errore laborasse, semper tamen ipsa fidei veritas in successione, tanquam fidissima veritatis conseruatrice, permanisse verissimè diceretur, quando errorem prædecessoris succedens pontifex continnò emendasset.

At quod coniuratus Ecclesiæ Romanæ hostis & inimicus audet scribere, *vix iam in mille proximis annis fuisse aliquem episcopum Romanū, qui Apostolicam doctrinam præsertim in Christi officio intellexerit*, ipse sui putidissimi & contumeliosimèdaciij & calumniæ graues pœnas, ni respiscat, iudici Deo dabit. Cæterum quod eadem doctrina, quæ primis quingentis annis tradita est, in sacerdotum & pontificū successione non interrupta, mille sequentibus annis perdurauerit, & adhuc perseueret, promptissimum & facillimum foret perspicuè & solidè demonstrare, si hoc huius instituti ratio permitteret, & à doctissimis Catholicis ostensum est in ipsorum scriptis.

Non itaque, vt sceleratus cauillator scribit,
auda-

audacia aut blasphemiam est, quod illam solam esse veram Christi ecclesiam scripseramus, quæ in continuata sacerdotum & episcoporum legitima & ordinaria successione perseverat, atque in ea Christi pastoris, tanquam oves legitime & veræ, vocem audit.

Sed rursus objicit ecclesiæ aduersarius, Pontifices Hierosolymitani olim etiam expresso Dei verbo constituti, & quos Deus expressè audiri iusserat sua pena supplicij capitalis, à prophetis ac Domino Christo repudiati sunt, qui & iusserunt cauere eorū fermentum, ac pronuntiaverunt eos sal infatuatum, ac præceperunt, inquiētes: Sinite, cæci sunt, & duces cæcorum. & Paulus inquit: Si quis aliud euangeliū docuerit, anathema sit. nec Petrum, nec Tricoronatos illos, nec denique Angelos de cælo excipiens.

Respondemus calumnijs tuis ô bone, quod ubi conuiceris in legitima pontificum successione, fermentum aliquod Christianæ doctrinæ doceri & tradi, tum nos à tua conclusione non abhorrebimus. Sed neque quispiam tuorum sodalium, neque tu, hætenus tale aliquid in Romana & apostolica Ecclesia approbatum esse demonstratis, neque spiritu sancto eam gubernante in finem sæculi, probabitis vnquam.

Hætenus de manifesta & certa nota ecclesiæ, per quam cognosci certò & euidenter potest, quæ sit vera Christi ecclesia, audiens, tenēs, & sequens verum Dei verbum, & legitimum sacramentorum Christi vsum. Quam notam si applicemus ad præsentis tēporis ecclesias, Catho-

Cauillatio.

Deut. 17.
Matt. 16.
Marci 8.

Galat. 1.

Dilutio.

Epilogus

tholicam & Lutheranam, siue (vt iam vocant) Martinianam, mox cognoscere poterimus, vtr^a earum sit vera Christi ecclesia, & vtra Antichristiana. Constat enim, quod altera doctrinæ & traditioni, quæ in cōtinua episcoporum successione ad nos vsque perducta semper obseruata est, fideliter & studiosè adhæreat: altera verò successionem continuam & ordinariam sacerdotum & episcoporum ad hoc tempus perductam, vsquē adeo sibi non vendicat, vt etiam potius reiiciat & contempnat.

Sed quia pro vera hac nota ecclesiæ, perspicua & solida patrū quædam testimonia adduxeramus, citat & Illyricus pro sua nota, quam facit verbum Dei, quædam testimonia.

Aug. contra Petilianū epist. cap. II.

Augustinus, inquit, contra Petilianū epistolam scribit: Inter nos & Donatistas quæstio est, vbi sit ecclesia. Quid ergo faciemus? in verbis capituli nostri eam quaesituri sumus, an in verbis capituli sui domini nostri Iesu Christi? Puto quod in illius potius verbis eam quaerere debemus qui veritas est, & optimè nouit corpus suum. nouit enim Dominus qui sunt eius. Vides, inquit, eum non dicere, esse notam ecclesiam, audire bullas Papales, sed verbum Christi.

Respondemus tibi nefarie calumniator, nos bullas Papales non prædicare, sed vocem Christi, & synceram eius doctrinam, in successione continua & legitima sacerdotum & episcoporum, secundum Christi ordinationem & promissionem perpetuè in ecclesia sonātem: deinde veram Christi Ecclesiam prorsus dicimus in scriptu-

scripturis quærendam, in quibus verissima Dei vox sonat. Sed quid ages, quando partes inter se contendunt de loquentis Dei verbo? dum utraque verbum quidem Dei loquentis suscipit & veneratur, sed diuersam ex eodẽ verbo sententiam colligit: qua nota discernes & agnosces ecclesiam, verum & rectè intellectum Dei verbum tenentem, ab ea quæ falsum Dei verbum amplectitur? Si responderis, eam esse verã Christi ecclesiam, quæ verbum Dei ritè intellectum audit & sequitur, reliqua adhuc est quæstio: Qua nota agnosci possit ea ecclesia, quæ verbum Dei ritè intelligit, & discerni ab ea quæ Antichristiana est, quæq; verbũ Dei peruertit & corrumpit. præsertim cū inter magistros quoque bonos & prauos, de vero intellectu contingat esse certamen non paruum? Atque hæc sanè est nota, de qua hoc loco quæstio est, quam manifestissimum est non rectè dici esse Dei verbũ.

Similem sententiam habent alia duo testimonia, quæ ex eodem Augustini libro profert. Quare superiore explicatione satis ea exposita esse existimo.

Sed & Hieronymi dictum citat contra Luciferianos, quo (vt verè dicit) Catholici crebrò contra istos vti solent: Breuem, inquit, aperitamque animi mei sententiam tibi proferam: In illa esse permanendum ecclesia, quæ ab Apostolis fundata, vsque in diem hanc durat, (porrò illam se intelligere, in epistola ad Damasum disertè dicit, quæ cathedræ Petri, quam

Ibidẽ cap.
3. & 10.

Hieron.
cõtra Lu-
ciferianos

tum

tum obtinebat Damasus Romanus pontifex, confociatur & coniungitur) Sicubi audieris eos qui dicuntur Christi, non à domino Iesu Christo, sed à quopiam alio nuncupari, vtputa Marcionitas, Valentinianos, Montenses, siue Campales (*adde Franciscanos, Dominicanos, Romanos, Petrinos, Benedictinos*) scito non esse ecclesiam Christi, sed Antichristi esse synagogam. Ex hoc enim ipso quod postea instituti sunt, eos se esse indicant, quos Apostolus futuros esse pronunciauit.

Audis lector, non hominem sanum, sed maledicum scurram testimonium Hieronymi disertè scriptum contra eos, qui deserta cathedra Petri, & ab eius communione separati, nouas ecclesias, nouaque dogmata postea instituunt, cuiusmodi reuera Lutherus cum suis sodalibus, atque etiam cum Illyrico est, sceleratè & blasphemè contra propriam conscientiam (nā sententiam veram Hieronymie non esse ignotam nihil dubito) detorquentem aduersus pontifices Romanos, cathedræ apostolicæ præfides, & contra celeberrimos Dei cultores, Deoque acceptissimos homines, Franciscum, Dominicum, & Benedictum, tanquam ad Antichristi synagogam. Non has blasphemias tibi suggerit infœlix Illyrice, Christi sacer spiritus, sed impurus diaboli spiritus, qui sanctissimorum Dei amicorum gloriam & fructum, quem eorum sanctissima vita adhuc in terris Deo profert, sustinere non potest. Et tremendo simul & occultissimo
suo

suo iudicio iustus Deus omnibus fidelibus palā fieri prouidet, quo spiritu tua scripta & tua omnia consilia dirigantur: ne hypocrisis tua & mēdacijs iam probè omnibus patefactis, diutius infirmas Christi ouiculas possis seducere. Nam de Romanis pontificibus iam toti orbi notum est vestrum consilium: Vos ideo, sicut à Cypriano scriptum est, præpositum ecclesiæ infesto animo persequi, vt gubernatore sublato, atrocius atque violentius circa ecclesię naufragia grassari possitis. Sed si Romani pontifices tibi postea instituti videntur, & non à Christo, quid dices de Damaso in Petri cathedra sedente? de quo scribit Hieronymus: Si quis tuæ beatitudini, hoc est, cathedræ Petri, quam tu gubernas, communione non consociatur, Antichristi est. Quid de eius antecessoribus Romanis episcopis? quorum sanè, secundum Christi doctrinam, non maior fuit prærogatiua, quam eorum, qui post eos ad hoc vsque tempus Petri cathedram tenēt & gubernant. Comprimat te quæso Illyrice fulmen illud, & tonitruum doctissimi & sanctissimi viri D. Hieronymi: Qui Petri cathedræ seu eius præfidi, communione non consociatur, Antichristi est.

Scribit quoque, *iniuriam ipsis facere, si quis eos Lutheranos vocet, cum tali nomine ipsi se non iactent.*

Verum Illyrice, qua ratione nomen eius repudiare potestis, qui disertè scribitis in ipsa Confessione, vos agnoscere ingens ac prorsus ineffabile beneficium omnipotentis Dei, quod

Kk per

Cyprian.
lib. 1. epi-
stola 3.

Memoria
bilis sen-
tētia Hie-
ron. bære-
tici &
Rom. ec-
cl. osorib.
attēte cō-
siderāda.

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

- » per vltimum Eliam Lutherum, veram religio-
 » nem instauravit, & ab Antichristi tyrannide
 » repurgavit & liberavit?

Quod postremò scribit, nos sp̃e salutis in homi-
 nes, duces ac patronos, eorumq̃, mediationem ac merita
 ponere: quodq̃, praesertim Papis credamus, non solum
 sine verbo Dei, sed etiam contra expressum verbum
 Dei, ac proinde iure optimo non pro Christi ecclesia,
 sed pro hominum seruis ac sectatoribus haberi debeamus,
 non Christi verbum, sed Papa dogmata sequentes.
 qua vera nota est ecclesia Antichristiana: scelerata
 sunt calumniæ, quas flagitiosus homo sine vlla proba-
 tione petulanter euomit. Neque enim dum sanctorum
 & Deo acceptissimorum ministrorum patrocinio apud
 Deum vtimur, spem salutis magis in hominibus col-
 locamus, quàm Paulus, dum suarum ecclesiarum preces
 & patrocinium pro se postulabat. Quòd verò pijs
 homines perfectionis stadium amplexi, Benedictini,
 Franciscani, aut Dominicani appellantur, non aliò
 pertinet, quàm vt intelligatur, sanctissimos illos
 viros in perfectioris vitæ stadio ad finem vsque
 vitæ exercitatos, & Deo approbatos, tanquàm
 duces & magistros alijs propositos esse. non quod
 in illis ducibus spem salutis ponant eorū discipuli,
 sed quod formam & exemplar vitæ eorum perpetuò
 in conspectu habere se profiteantur. Neque (quod
 mendax homo calumniatur) successioni perpetuæ &
 legitimæ sacerdotum ac pontificum adhaerentes,
 contra expressum verbū Dei aliquid recipimus:
 verum

verū regente & gubernante suā ecclesiā Christi spiritu, in ea successione doctrinæ veritatē nunquā defuturā, suprā satis copiosē demōstrauimus.

Post cauillationes de vera & certa nota veræ Christi ecclesiæ, pergit Illyricus ad alia quædam, eodem capite scripta, arrodenda.

Primum igitur dicit *me scripsisse, quod ecclesia habeat potestatem leges ferendi, quibus sub pœna peccati mortalis & gehennæ teneantur obedire omnes Christiani.* quod verum non est. Scripseram ita: Denique habet ecclesia potestatem leges præscribēdi, quæ ad ædificationē ecclesiæ, & charitatis lucrum conducunt (vt ait Bernardus) quibus fideles subditi obedientiā præstare propter conscientiam astringuntur. Ad fingit mendax: sub pœna peccati mortalis & gehennæ: vt odiosas faciat ecclesiæ leges, tanquā omnes sine delectu sub pœna peccati mortalis & gehennæ astringerent subditos.

Porrò rationes, quas ex scripturis collegeram, ad comprobandam eam ecclesiæ potestatem, confutare iam aggreditur.

Prima probatio fuit: Ea quæ constituerat Paulus in ecclesia Corinthiorum ad ordinem seruandum, audet dicere, domini mandata esse, ne quis ea tanquam ab homine præscripta auderet vel negligere, vel contemnere.

Objicit Illyricus: *ea quæ constituerat Paulus, non fuisse aliquas traditiones à Paulo excogitatas: Sed primum vt notis linguis doceant, & canant in ecclesia: deinde vt certo ordine, ac sine confusione,*

Defensio rationū, quibus statuitur potestas leges ferendi. 1. Cor. 14. Cauillatio.

Kk ij quo

quo omnes erudiantur & edificentur, & scandala vitentur. Et sanè illa fuerunt mandata Christi, vt rectè ac vtiliter doceant ecclesias, & omnia scandala vitent. Quomodo enim potest quis ignota lingua doceri aut edificari? Quæ domini præcepta nefariè pontifex cum suis negligit, dum tum peregrinas linguas, tum etiam teterimam confusionem boatum, campanarum, & musicorum organorum, adhæc infinitarum caremoniarum, rituum & actionum inuexit.

Dilatio.

Respondeo: Christi quidem mandata esse, vt rectè & vtiliter Apostoli docerent ecclesias, & scandala vitarent. Sed quod ordine certo aliquò præscripto, cum alijs quoque modis idem fieri posset, ecclesiæ docerentur, & gubernarentur, id certè Christi mandatum non erat. Similiter quoddam scandala infirmorum vitentur, iuris est diuini, & diuinum mandatum: sed quod hac certa ratione præscripta vitentur: cum alia quoque ratione similiter vitari possent, id certè non est domini, sed gubernatoris & præpositi prudentis mandatum. Sic quoque, exempli gratia, intelligens ecclesia esse iuris & mandati diuini, quod fideles dignos fructus pœnitentiæ pro peccatis contra Deum admissis faciant, præscribit certa tempora, certosque modos, quibus id fiat: nempe tempus Quadragesimæ, adhibito ieiunio.

1. Cor. 14.

Porro quod cauillatur Illyricus de peregrinis & ignotis linguis, per pontifices contra Pauli doctrinam inuectis in ecclesiam, Pauli ipsa sententia diligenter inspecta confutat. Significat enim

enim Paulus, in ecclesia Corinthiaca fuisse quosdam, qui dono linguarum præditi, in cœtum ecclesiasticum, qui conuenerat exhortationis & ædificationis gratia, ambitiosè venirent, & cœtui ecclesiastico congregato, ignotarum linguarum & peregrinarum gratia & dono se ostentaret: vel mysteria non intellecta loquentes, vel etiam Deum benedicentes, & gratias agentes. Atque hoc palam Paulus improbat, nisi adesset propheta, hoc est, interpret tam mysteriorum illorum, quàm gratiarum actionis aut benedictionis. sicut palam indicat, cum dicit: Si conueniat ecclesia vniuersa in vnum, & omnes linguis loquantur (nulla scilicet adhibita per prophetam interpretatione) nõnne dicent, quod insanitis? Non igitur ordinat aut præscribit Paulus, quod semper in publicis ecclesiæ precibus, præsertim in quibus sacerdos, populi fidelis interpret cū Deo agit, preces populi Deo commendans, lingua adhibeatur populo nota: quin cõstat ex Lyturgijs Basilij & Chrysoctomi, quod cū lingua etiã populo nota mysteria diuina peragerentur, multæ preces fierent in silentio, populo orante, & quid ageret sacerdos ignorante. Paulus igitur agit de ijs quæ in cõuentu publico populi aguntur cum populo, ad exhortationem & ædificationem: non autem de ijs quæ pro salute populi aguntur cum Deo per antistites, populi apud Deum aduocatos. Quæ verò in ijs etiam mysterijs, quæ pro populi salute per antistites & aduocatos populi aguntur,

tur, ad ædificationem seu exhortationem pertinent, secundum Pauli ordinationem, per interpretes populo exponuntur: atq; etiam quæ ad gratiarum actionem, quæ sit lingua populo ignota, pertinent, populo fideli non sunt penitus ignota. sicut ignotum erat, quid ambitiosi illi Corinthij vel in gratiarum actione, vel in mysteriorum prolocutione agerent. Sed aduersus has Illyrici calumniatoris cauillationes, extat erudita Catholicorum scripta prolixiora. Porro quid de pia psalmodia iam olim scripserit Basilius, cognoscere licet ex epistola eius 63. ad clericos ecclesie Neocæsarianæ.

2. Probatio.

1. Tim. 3.

Cauillatio.

Ambrosius in epistola ad Verceilenses.

Secunda probatio fuit, quod Apostolus precepit Timotheo, ne ordinaret neophytum & bigamum. de quorum neutro Domini extat mandatum.

Respondet Illyricus, de posteriore falsissimum esse: cum tamen scripserit disertis verbis Paulus, non alium constituendum aut ordinandum episcopum, quam qui sit vnius uxoris vir. hoc est, qui non sit digamus, hoc est, secundæ uxoris maritus. ut habent Ambrosij, Chrysostomi, & aliorum veterum commentarij. Sed meditatur Illyricus fortasse aliquem nouum commentarium, quem nondum voluit patefacere. De priore, inquit, verum est quod eum monet, non tamen sub pena peccati mortalis. Nam & ipse iuuenes constituit episcopos, ut Timotheum, ut Titum.

Respondeo, fraudulenter Illyricum neophytum (qua voce usus est Paulus) interpretari iuuenem: cum manifestè significet nuper natum aut plantatum, siue recens Christo insitum per baptis-

baptifmum. Deinde fermonem Pauli, non monitionem tantum, fed etiam ordinationem & constitutionem continere, quam temerè & fine iufta caufa negligere nõ liceret, Ambroſius ipſe, qui neophytus ordinatus eſt, diligenter exponit in epiſtola ad Vercellenſem, oftendens quod leges eccleſiaſticae ex caufa aliqua rectè conſtitutæ, caufa illa ceſſante, fine culpa poſſint non obſervari: Vbi caufa, inquit, non hæret, vitium non imputatur. Neque nos ſane diximus leges quaſlibet ab eccleſia ritè conſtitutas, nunquam pro re nata poſſe nõ obſervari ſine peccati reatu non ſolum mortalis, ſed etiam venialis. Habemus igitur hic clariffimam Pauli conſtitutionem, quæ à Domino mandata non reperitur.

Tertia probatio erat ex decreto apoſtolorum, quo conſtituerunt, vt gentiles cõuerſi abſtinerent ab eſcis, quæ erant ſimulachris ſive idolis immolatae, & ſuffocato & ſanguine, & fornicatione.

Reſpondet Illyricus, ſcandali caufa ordinaffe Apoſtolos ad tempus abſtinentiam ab illis rebus, at non adſcripſiſſe in fine bullæ ſuæ illud: Si quis contrario aũſu contra venire aũſus fuerit, incurret in indignationem beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, &c.

Reſpõdemus apoſtolos nõ ad ſolã ſcãdali violationem reſpexiſſe, ſed etiã ad conciliationẽ & benevolentia mutuã duorum populorum, alioqui inter ſe diſſimilimorum, procurandã: & proinde quãdã ordinaffe & ſtatuiſſe, quæ ad mutuã cõciliationem cõducibilia viderentur, quæ tamen per ſeipſa omnino neceſſaria ex diuino præcepto

K k iij non

Ambro. in
epiſto. ad
Vercel. li.
10. epiſ. 32

Cauilla
tio.

Dilatio.

non essent. Non enim apud Gentiles iam firmiores in fide, necessaria prorsus erat abstinentia à cibis, qui immolati erant idolis, neque apud Iudæos cordatiores abstinentia à suffocato: & tamen quia generaliter in illis erat aliquid offensionis, generalis ædita est ab Apostolis constitutio de abstinentia ab escis idolis immolatis, & ab suffocato & sanguine. In quo liquidò apparet potestas ferendi leges, ad ædificationem charitatis.

Act. 15.

Rom. 3.

Postrema probatio fuit: Quia ratio illa, qua ad Romanos scribens Paulus probat secularem potestatem habere auctoritatem leges ferendi, idem de ecclesiastica potestate conuincit, scilicet quia Dei ordinationi utrobique aut paretur aut resistitur.

Cauillatio.

Exclamat Illyricus. *O nefariam audaciam. Ipsemet filius Dei non sumpsit sibi ius faciendi aut dicendi quicquam in Ecclesia, nisi id quod pater sibi expresse mandauerat: & isti miseri, mendacesq; peccatores tantam rem sibi arrogare non verentur. Magistratui est permessa potestas mandandi & ordinandi in rebus terrenis pro conditione rerum, temporum, ac locorum. At ministris Christi dictum est: Ite, & prædicate que docui vos.*

1. Petri 2.

Respondeo, Sicut de potestate seculari disertè scriptum est; Subiecti igitur estote omni humanæ creaturæ propter dominum, siue regi præcellenti, siue ducibus tanquam ab eo missis, ad vindictam malefactorum, laudem verò bonorum. item; Omnis anima sublimioribus potesta.

testatibus subdita sit. Ita de ecclesiastica quoque potestate æquè expresse scriptum est: Obedite præpositis vestris, & subiaccete eis. ipsi enim per-
 Rom. 13.
 uigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri, vt cum gaudio hoc faciant, & nõ gementes. Sicut autem quod de obedientia potestatibus præcellentibus & secularibus præstāda scriptū est, intelligitur nõ de mandatis Dei, sed de mandatis, quæ ipsi pro cōditiōe rerum, temporum ac locorū statuūt: ita quod de obedientia præpositis ecclesiasticis præstāda scriptū est, non de mandatis tantum Dei, quæ ipsi subditis suis annunciant, sed de mandatis quoque, quæ ipsi ad ædificationem & salutem subditorum, pro ratione personarum, & temporum ac locorum constituūt, intelligendum est. Alioqui sane obedientiam non præpositis præstandam, sed Deo, ac diuinis mādatis, spiritus sanctus per apostolū mandasset, cūm Dei authoritas, quā præpositorum Dei voluntatem ac mandatum annunciantium, prædicantium, & docentium, plus momenti ad exhortationē habeat. Vanissimum igitur est, quod nefarius exclamator vociferatur: Ipsum filiū Dei non sibi sumpsisse authoritatē aliquid statuendi in ecclesia, nisi quod pater sibi expresse mandauerat. Constat enim cum ad hoc missum à patre, vt apostolos constitueret, rectores ecclesiarum, quarum sanè gubernatio nõ minus pro conditione personarum & temporum ac rerum enatarum, sæpè salutaribus legibus opus habet, quā administratio

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

politica. Quod verissimum esse, ipse Paulus perspicuè testatus est, dū ad Corinthios, apud quos multa cōstituerat quæ à domino Christo cōstituta nō erāt, scribit: Cetera cūm venero, disponam. Et grauiter ac verè scripsit August. Quedā non mandasse Christum, sed apostolis, per quos ecclesias dispositurus erat, hoc officij seruasse: ac multa esse ab Apostolis tradita & constituta, aut à plenarijs concilijs, quorum est in ecclesia saluberrima autoritas, pro fidelis populi ædificatione, & commoda gubernatione, quibus nemo nisi insolentissimæ insanix contradicere aut contrauenire audeat. Quæ cūm non sint expressè à Christo mandata, an non est perspicuū, à Christo Apostolis, cūm instituerentur pastores & gubernatores ecclesiarum, datam esse potestatem, ea quæ ad salutarem gubernationem subditorum fidelium pertinerent, constituendi & præscribendi? Quæ cūm ita sint, verissimè & rectissimè à me scriptum est, eam rationem, qua probat Paulus magistratus secularis legibus utilibus parendum, conuincere, legibus quoque ecclesiasticis salutaribus parendum esse. Quod verò calumniator iactitat à Christo dictum esse: Ite, prædicare, & docere quæcunque mandauit, vel præcipi vobis: aduertere debebat non additam esse notā exclusiuam, qua significaret nihil aliud ab illis constituendum & ordinandū, quā quod illis expressè mandauerat aut præceperat. Satis repressam arbitror nefarij hominis arrogantem exclamationem, quin & veteris ecclesie

1. Cor. 11.
Aug. epist.
118. ad Ian-
nuarium.

cenſura, hæreſeos quoque condemnatum ſe eſſe perſpicit: quæ olim Aeriũ ob hoc hæreſeos notaui, quod præſcripta & ſtata ieiunia ac preces, prætextu libertatis euãgelicæ improbabat. ſicut in Confutatione annotaueram.

ſcripſeram, ſupremum iudicium in eccleſia, eſſe non penes quamlibet particularem eccleſiã, ſed penes cathedram & tribunal ſummi paſtoris cum ſacerdotibus à Chriſto in eccleſia inſtitutum, ſicut olim in ſynagoga ſummum iudicium fuit penes tribunal & cathedram, cui præſidebat ſummus pontifex cum ſacerdotibus ac Leuitis: idque ſanctorum patrum teſtimonijs probaueram, Irenei, Cypriani, Leonis, Bernardi.

Obijcie Illyricus. *At Chriſtus, inquit, contra vult, in vnoquoque loco ſuos caſus & controuerſias dici eius loci eccleſiæ, dum ait: Vbicunque (non tantum Roma) fuerint duo aut tres in meo nomine congregati, ibi in mediõ eorum ſum ego. Et de quocunque verbo inter ſe conuenerint, erit ratum in cælo.*

Reſpõdeo Chriſti verba nõ ſic habere vt ab Illyrico citantur. Deinde ex verbis illis Chriſti haudquaquã poſſe colligi, apud vnãquãq; eccleſiã eſſe ſupremũ iudicium caſuum & controuerſiarũ omnium, quas in ea exoriri contingeret: ſed hoc tantum affirmare Chriſtum: Si frater de peccato aliquo ſemel & iterũ correptus & admonitus, ac tandem ab ipſa quoque eccleſia correptus non emendaretur, nec reſipiſceret, eũ ab eccleſia præcidendũ & abijciendũ, hoc eſt, excomuni-

Sententia Illyrici hæreſeos iam olim ſtata.

Auguſt. de hæreſibus hæreſi 33.

Cauillatio.

Matth. 18.

Dilutio.

municandum, tanquã ethnicum & publicanũ.
 Et ne leuis & contēnenda putaretur ea sentētia,
 & alligatio ecclesię, pronunciat Christus: Quod
 quęcũq; alligata essent ab ecclesia, vel ab eccle-
 się prepositis in terra, ea alligata forēt & in cœlo.
 Ex quo sanè non potest colligi, penes eccle-
 siam quamlibet esse supremã potestatem, & su-
 premũ iudiciũ in qualibet exorta controuersia.
 Quod verò Christus subiecit: Iterum dico vo-
 bis: quia si duo ex vobis consenserint super ter-
 ram, de omni re, quamcunque petierint, fiet il-
 lis à patre meo qui in cœlis est. vbi enim sunt
 duo vel tres cōgregati in nomine meo, ibi sum
 in medio eorum: non eò pertinet, vt non so-
 lum ecclesia tota, sed etiam duo tantum vel tres
 inter se consentientes, possint de quacunque
 controuersia exorta iudicare, & sententiã ferre,
 quod opinor nec Illyricũ ipsum affirmaturum,
 qui nō ignorat, beatũ martyrem Cyprianũ ne-
 cum 80. quidẽ episcopis inter se consentiētibus,
 & vti confidebant, in nomine Christi cōgrega-
 tis, potuisse de rebaptizandis hominibus ratam
 sententiã pronunciare: Sed hoc docet Christus,
 quicquid contra peccantẽ fratrem & contuma-
 cem ecclesia quęlibet concorditer in terra con-
 stituerit, vel alligãdo, vel soluẽdo, id haudqua-
 quam contemnendum esse, sed ratum fore &
 in cœlo. Imo tantam esse vim & virtutem cõ-
 munitis consensus & concordię, vt si vel duo in-
 ter se consentientes, in nomine Christi conue-
 niant, & petant quę ad Christi gloriam & ho-
 norem

norem pertinent, id eos impetraturos à patre
 cœlesti. Sed sane diligēter obseruandū est, quod
 duo illi aut tres in Christi nomine conueniant,
 & petant: quod non faciunt ij, qui vel à Christi
 ecclesia se separant, vel ea petūt à patre cœlesti,
 quæ ab ecclesia à patre cœlesti iam edocta, siue
 per scripturas, siue per Apostolicas traditiones
 damnata sunt & reiecta. Vnaquæq; igitur eccle-
 sia particularis suū quoddam iudicium habet,
 sed à quo ad superiorem iudicem, si iustam cau-
 sam in quibusdam controuersis subesse contin-
 gat, prouocatio fieri possit: ac vnaquæq; quoq;
 prouincia suum tribunal. Sed supremum sanè in
 ecclesia iudicium, à quo prouocari non possit,
 nec penes quasilibet particulares ecclesias, nec
 etiam penes quamlibet prouinciam est: sed pe-
 nes cathedram generalem à Christo institutam.
 quæ est cathedra Petri, & successorum eius legi-
 timorum. Scribit quidem Augustinus, plurimas
 hæreses, vbi extiterūt, illic improbatas ac dam-
 natas esse, atq; inde per cæteras terras vt deui-
 tarentur innotuisse, & patescitas esse: sed idem
 quoq; scribit, Africanos episcopos, postquã de
 canone Nicēni concilij, cōstituente, vt episcopis
 in cōcilio prouinciali grauatim liceret ad sedem
 apostolicã, hoc est, ad cathedrã Romanã prouo-
 care, edocti essent, suas sententias, atq; adeo etiã
 sua cōcilia ac synodos Romano episcopo reue-
 renter obtulisse approbãda. Sicut cōstat ex epi-
 stolis Carthaginēsis cōcilij ad Innocentiū Pon-
 tificē, & Innocētij ad ipsos Carthag. episcopos.

Aug. li. 4.
 ad Bonifa-
 cium, cap. 12

Extant a-
 pud Aug.
 epist. 90.
 91. 92. 93.
 94. 95. 96
 Vide le-
 ctor Cyp-
 tract. 3. de
 vnit. eccle.
 tractatē
 hæc verba
 Christi.

DE